

Posudek diplomní práce Jana Beránka Hudba jazzového okruhu a kreativita

Hned v úvodu svého posudku chci ozřejmit, že ačkoli jsem byl jaksi dodatečně určen za vedoucího předkládané diplomní práce (po problémech s volbou tématu práce pana Beránka a zřejmě v souvislosti s tím, že se předkládaný spis zabývá problematikou, kterou se zabývám tak či onak i já – viz tvořivost, viz jazz), neměl jsem příliš mnoho příležitostí do vymezení, rozvrhu a vypracování spisu zasahovat (dlouho jsem neměl od pana Beránka k dispozici žádnou konkrétnější koncepci a hlavně žádný text, k němuž bych se mohl vyjadřovat) a po předložení prakticky vypracovaného textu byly moje připomínky vzaty v úvahu jen zčásti nebo zkusmým (k tomu se ještě vyjádřím). Vynasnažím se nicméně bez ohledu na tyto okolnosti posoudit záměr a úroveň předložené práce objektivně, nezaujatě; přece i za těchto okolností mohlo vzniknout dílo kvalitní...

Autor se rozhodl, že se v práci věnuje pod jedním souborným názvem hned celé řadě témat a jejich podtémat a jejich různým vazbám. Nastoluje tedy otázky: tvořivost obecně, hudební kreativita, populární hudba, jazz, jazzový klavír, elementární výuka klavírní hry, taneční stylizace, kompozice, situace na katedře HV PedF UK resp. přehled a hodnocení její produkce, sociální rámec pro kreativitu hudby jazzového okruhu; ani tento výčet nepostihuje všechno. Jak vidno, jde o soubor témat pro několik diplomních prací, což se nutně musí negativně projevit v mělkosti záběru...

A propos kapitola Vymezení sociálního rámce pro kreativitu hudby jazzového okruhu v podobě narativní. Zaprvé bych řekl, že kreativitou se vyznačují jen lidé, nikoli samotná hudba! Zadruhé – uvedená „narativnost“ spočívá v tom, že je přiloženo několik úryvků z velice různé literatury, vypovídajících o velice různých věcech, aniž by z toho bylo něco vyvozeno. Není to ani tak narativní, jako v rámci diplomní práce apartní. K dalším „apartnostem“ v názvech: Úvod alias Estetika procesu (tady se usiluje o apartnost samozřejmě nejenom názvem, ale i neústrojnými citacemi z Kafky), Závěr alias Estetika poslední kapitoly lidských dějin (tak tady je už vyumělkovanost v názvu dovedena ke svému vrcholu, včetně pak odkazů na, či citací ze slavných titulů, tedy Saturnin, Jméno Růže, Doktor Faustus). Obecně vyjádřeno, autor chce silou mocí být filozofický (viz jeho několikrát odkazy na filozofii či její literární zpracování), vtipný, originální, dokonce „všeznalý“, zatím co by diplomní práci slušela více věcnost, skromnost, správnost. Ostatně, byť je to zdánlivě jen

maličkost: o leccems povídají i vkládaná motta, o jejichž případnosti lze s úspěchem pochybovat (viz třeba úvodní „Jen zvířata a divoši nikdy nelžou.“).

Dalším problematickým momentem předloženého spisu je jeho vysloveně útočný charakter. Pravím útočný, nikoli kritický. Ta útočnost je zaměřena vůči osobnostem či pracem z katedry, na níž pan Beránek předkládá svou práci k obhajobě. Člověk se musí ptát, jestli jde o projev velké naivity, nebo jestli tou útočností chce autor zastrašit posuzovatele své práce. Za vrchol v tomto směru lze pokládat autorem tučně tištěné řádky na straně 7: „Z původně zamýšleného textu byly – na doporučení prof. Poledňáka – vypuštěny některé kritické pasáže týkající se rozboru příruček Michala Nedělký a Eleny Petrové, *Vícehlas v lidové písni* (1993) a Michala Nedělký *Příručka klavírní improvizace I.* (1997). Rovněž byla vypuštěna celá podkapitola 'Svár teorie s praxí', obsahující některé kritické připomínky k aplikaci kreativních postupů v pedagogické praxi.“ Samozřejmě je pravdou, že jsem pana Beránka upozornil na nevhodnost a problematičnost jeho textu a navrhoval úpravy, včetně toho, že jsem mu vyjádřil svůj názor, že diplomní práce není nejvhodnější nástroj k značně paušální a dokonce hrubé kritice „své“ katedry a že mínění o některých publikacích či pedagogích může vhodněji uplatnit jinde. Dané řešení, obsažené v předložené práci (nakousnutí kritiky, odkaz na jakýsi „zákaz“ kritiky), pokládám za krajně nešťastné a vlastně urážlivé.

Za hlavní a rozhodující nedostatek předloženého spisu pokládám to, že autor, lidově řečeno, honí mnoho zajíců najednou (viz úvod tohoto posudku) a nutně tedy ulpívá na povrchu. I práce s literaturou je pak dosti chaotická. Někde autor cituje i tehdy, když přebírá zjištění celkem banální nebo v připomenuté literatuře už jen rozváděná, jindy se obtížně orientujeme, odkud co pramení (třeba na s. 30 se vychází především z Drábkova spisu, který je citován v poznámce, ale pak se z toho Drábka operuje citáty z jiných autorů). Jiný příklad přinejmenším nedbalé stylizace, ze s. 24: Je zde pojednáván spis Hany Váňové, pak v tomto rámci je uváděno, že příkladem snažení o systémy cvičení (atd.) je nová metoda zpěvu Maxe Battkeho – takto psáno je to přece nesmysl (viz rok 1911, který Beránek sám uvádí v poznámce).

Vůbec nejobvyklejším přístupem pana Beránka je jaksi připomenout nějakého autora, spis, postup, a pak zopakovat ve více či méně zdařilé zkratce, „co se tam říká, co se o tom ví“. Dochází přitom samozřejmě až k poněkud komickým zkratkám, jako když na s. 83 se při výkladu breaku praví o výplni čtvrtého taktu, že „Hudebníci po dobu jejího trvání křičeli a vřiskali, aby dosáhli bezprostřední dramatické účinnosti“. Opravdu? V každém breaku? I hudební (notové) přílohy představují přílišnou všehochuť hudebního materiálu různé kvality. Celkový rozvrh spisu je značně nepřehledný, ačkoli se v textu užívá až příliš mnoho typů

písma (různé velikosti, tučně, kurzíva, podtrhávání). Ve spisu se objevují i písarské chyby (viz třeba Vyloužil J. místo Vysloužil na s. 109), byť nikoli v nějaké „nadkritické“ míře.

Přirozeně, na práci pana Beránka lze najít kladné stránky či momenty. Jmenuji zejména toto: snaha o osobité řešení úkolu vytvořit diplomní práci; značný rozsah spisu; přiložené notové příklady; přečtení a využití dosti početné literatury (to bych pokládal za největší zisk – tedy perspektivně pro autora: že toho hodně přečetl...); snaha o kritický postoj k literatuře i k pedagogické praxi; spojení teoretického výkladu s hudbou; celková čtivost textu, tedy pokud se autor nenutí do výše připomínané apartní originality; využití některých předběžných připomínek (např. pokud jde o zpracování poznámkového aparátu); expozice i vlastních skladeb (úprav).

Mám-li shrnout, tak za problémy práce stojí velká ambicióznost autora, která není podložena reálným odhadem vlastních sil a možností. Nebo ještě jinak a ještě obecněji řečeno: zdá se mi, že problémem pana Beránka (aspoň podle diplomní práce soudě) je nedostatečná disciplinovanost v myšlení – ta však je přece nutná ve vědě i v pedagogickém působení! Říkám to, protože chci panu Beránkovi pomoci, nikoli naopak...

Závěrem jsem proto nucen konstatovat, že přes uvedené kladné momenty, jimiž se práce vyznačuje, ji nemohu v daném stavu jednoznačně doporučit k obhajobě. A protože jsem nenabyl dojmu, že má spolupráce s panem Beránkem byla a hlavně mohla by být uspokojivá (je to poprvé, co něco takového v rámci své zhruba čtyřicetileté práce na univerzitách a po vedení desítek prací musím konstatovat), prosím, aby katedra hudební výchovy souhlasila s mou rezignací na další vedení této či jiné práce pana Beránka.

V Praze dne 5. ledna 06

Prof. PhDr. Ivan Poledňák, DrSc.